

GÖZLEM-GÖRÜŞ

GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ İLE İLGİLİ AYKIRI BİR GÖRÜŞ

Necati DEDEOĞLU*

Türk Tabipleri Birliği, Genel Pratisyenlik Enstitüsü kurma çabalarıyla aslında pratisyen hekimin eğitimine darbe vurmaktadır. Çünkü, pratisyen hekim enstitülerde değil, tıp fakültelerinde yetişir. TTB ülkemizdeki tıp fakülteleri eğitiminin yeterli olmayışı, pratisyenliğe dönük olmayışı sorunlarını ve bu sorunların çözümü için asıl gerekli olan tıp eğitimi reformlarını by-pass ederek çareyi mezuniyet sonrası bir eğitimde aramaktadır. Oysa tıp fakültelerinde eğitimin amacı, eğitim yöntemleri ve eğitimin içeriği ile ilgili düzenlemeler yapılabilse 6 yılda çok iyi genel pratisyenler yetiştirilebilir ve ayrıca bir mezuniyet sonrası eğitime de gerek kalmaz.

TTB böyle bir enstitünün gerekçesi ve örneği olarak Avrupa Topluluğu ülkelerindeki genel pratisyenlik uzmanlığı eğitimini göstermektedir. Oysa Avrupa ülkelerindeki tıp eğitiminin amacı pratisyen yetiştirmek değildir, uzman adayı yetiştirmektir. Öğrenci tıp eğitimi sırasında çeşitli uzmanlık alanlarını tanır, bunlardan hoşuna giden birisini seçer ve bu konuda daha sonra ek bir eğitim alarak ihtisas yapar. Genel pratisyenlik de seçilebilecek bu uzmanlık alanlarından birisidir. Bu nedenle tıp eğitimi bir genel pratisyene gerekli olan bilgi ve becerilerin kazandırılmasına yönelik olmayıp temel tıp bilgilerini öğretmeye ve değişik uzmanlık dallarını tanımaya yöneliktir. Bu şekilde eğitim almış bir kişi meslek olarak pratisyenliği seçecekse genel pratisyenlik yapmada elbette yetersiz kalacağından 3-4 yıl ek eğitim gereklidir. Ancak eğitiminin önemli kısmı ilk basamakta geçmiş, sık görülen hastalıkların tanı ve tedavisi yanında hastalıklardan korunma konusunda gerekli bilgi ve becerileri kazanmış, hastanın bütün sistemlerini değerlendirebilen, hastayı içinde yaşadığı çevre ve kültür ile birlikte ele alan, başka sağlık meslekleri ile ekip olarak çalışabilen bir sağlık elemanını tıp fakültesinde yetiştirebilirsek, fazladan 3-4

yıl eğitim vermenin gereği var mıdır? Bu tür bir elemanın 6 yıllık bir eğitimle yetiştirilebileceğinin pek çok somut örneği vardır. Gelişmekte olan ülkelerin çoğu genel pratisyenlerini bu şekilde, ayrıca bir ek eğitim vermeden, tıp fakültelerinde yetiştirmektedirler. Akılcı olan da budur. Yoksa şimdiki yanlış, eksik, uzmanlığa yönelik tıp eğitimin sorunlarını bir kenara bırakıp buradaki eksiklikleri ek eğitimle kapatmayı planlamak hem ekonomik değildir, hem mantıksızdır, hem de tıp eğitimini değiştirmek için bunca yıldır yapılan mücadeleyi baltalamaktadır.

Kanımızca bir Genel Pratisyenlik Enstitüsüne yine gerek vardır. Ancak bu enstitü mezuniyet sonrası eğitimin planlanması, standartları ve performans kriterleri hazırlanması, kongreler düzenlenmesi, tıp fakültelerinden genel pratisyen yetiştirilmesinin koşullarının sağlanması, yurt dışı ilişkilerin kurulması gibi konularla uğraşmalıdır. Önerilen haliyle, gerek eğitimin içeriği gerek hacmiyle enstitü ülkemizdeki tıp fakültelerinin toplam işlevini yüklenmektedir ki bu yanıltır ve olanaksızdır. Şu anda hizmet veren 50 bini aşkın pratisyen hekime ve her yıl bu orduya katılan 4 bin yeni pratisyene, enstitü nasıl, kimlere, ne zaman, hangi kaynaklarla uzmanlık eğitimi verebilir? Üstelik genel pratisyenlerin sosyal statülerinin yükseltilmesi için onları da uzman yapmaya çalışmak, yine statünün düşmesine neden olan asıl sorunları bir kenara bırakıp geçici çözümler üretmektir.

TTB'nin şimdikiye kadar yürüttüğü tıp eğitimi reform çalışmalarının devam ettirilmesi, TUS da genel pratisyene ilgili sorulara ağırlık verilmesini ileride tıp fakültelerinde genel pratisyenlik eğitimini düzenleyecek ve genel pratisyenlik bilimini geliştirecek olan kürsülerin kurulması, genel pratisyenlerin ekonomik ve sosyal statülerinin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi gibi konulardaki çabalar genel pratisyenlik açısından, bir enstitü kurulmasından çok daha fazla önem taşımaktadır.

* Prof. Dr., Akdeniz Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı AD Başkanı